

กลุ่มภารกิจจดหมายเหตุและสารนิเทศท้องถิ่น

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้

NORTH CLIPPING 2553/

00217

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	11 ก.ย. 2551	18	6205	5

ร้อยเรื่อง
เมืองล้านนา
ปีที่ ๑๐

แม่สะเรียง...อดีตเมือง หน้าด่านของล้านนา

แม่สะเรียงเป็นเมืองเล็กๆ ที่กำลังได้รับการพัฒนาให้เป็น
แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ด้วยมีธรรมชาติ ชุนเขา ป่าไม้อันพิสุทธิ์
สมบูรณ์ นอกจากนั้นยังมีวัฒนธรรมของชนเผ่าและประเพณีของ
ท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ สำหรับนักท่องเที่ยวที่อยากจะหลีกเลี่ยง
ความวุ่นวายของสังคมเมือง ลองแวะเข้าไปสัมผัสเมืองแม่สะเรียง
ที่แวดล้อมด้วยป่าเขาเขียวขจีและย้อนรำลึกถึงอดีตของเมืองหน้า
ด่านแห่งอาณาจักรล้านนา

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	๑1 ก.ค. 2551	18	6205	5

!!

แม่สะเรียงเป็นอำเภอเล็กๆ และเก่าแก่อำเภอหนึ่งของแม่ฮ่องสอน เดิมมีชื่อเรียกว่า "เมืองยวม" ตามชื่อของแม่น้ำที่ไหลผ่าน เมืองแห่งนี้เป็นเสมือนประตูสู่แม่ฮ่องสอน เพราะเมื่อเดินทางมาจากเชียงใหม่ ตามถนนสาย 108 จากอำเภอฮอดก็จะถึงแม่สะเรียงก่อน คนที่เดินทางจะเข้าแม่ฮ่องสอนก็จะได้ผ่าน 1,864 โค้งบนเส้นทางนี้ที่สวยงามด้วยแมกไม้ธรรมชาติสองข้างทาง

ในอดีตเมืองแม่สะเรียง หรือ เมืองยวมเป็นชุมชนเก่าแก่อายุกว่า 600 ปี ชาวพม่าจะเรียกชื่อเมืองแห่งนี้ว่า "เมงลงยี" แปลว่าเมืองแห่งแรหินใหญ่ จากพงศาวดารโยนก (พ.ศ.1900) กล่าวถึงเมืองยวมว่า เป็นเมืองหน้าด่านของอาณาจักรล้านนา คอยด่านทัพของพม่าที่จะยกทัพมาตีหัวเมืองฝ่ายเหนือ ใน

สมัยของพระเจ้าสามฝั่งแกน กษัตริย์ลำดับที่ 10 แห่งราชวงศ์มังราย (พ.ศ.1944-1985) พระองค์ทรงมีราชบุตรหลายองค์ด้วยกัน ต่อมาเจ้าท้าวลก ราชบุตรลำดับที่ 6 ถูกเนรเทศให้ไปอยู่ที่เมืองยวม ซึ่งเป็นเมืองเล็กๆ ทุกวันดารด้วยเหตุที่คิดจะแย่งชิงราชสมบัติระหว่างที่ครองเมืองยวมอยู่นั้นเจ้าท้าวลกได้ทำการติดต่อกับพระเจ้าสามเด็ดย้อย ซึ่งเป็นอำมาตย์ชั้นผู้ใหญ่ในล้านนา ซึ่งพระเจ้าสามเด็ดย้อยมีความจงรักภักดีต่อเจ้าท้าวลกและคิดที่จะร่วมมือกันแย่งชิงราชสมบัติคืนจากพระเจ้าสามฝั่งแกน ขณะนั้นพระเจ้าสามฝั่งแกนได้แปรพระราชฐานประทับอยู่ที่เวียงเจ็ดรินบริเวณเชิงดอยสุเทพ เจ้าท้าวลกและพระยาสามเด็ดย้อย จึงสั่งให้ทหารเข้าไปเผาเมืองในตอนกลางคืน พระเจ้าสามฝั่งแกนเข้าใจ

ผิดคิดว่าศัตรูยกทัพเข้ามาตีเมืองจึงได้ทรงม้ากลับเข้าเมืองเชียงใหม่เพื่อจะไปรวบรวมไพร่พลทหาร ครั้นพอเข้าไปในเขตพระราชฐาน จึงถูกเจ้าท้าวลกและพระยาสามเด็ดย้อยจับตัวไปและแย่งชิงราชสมบัติได้สำเร็จ

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	๗ 1 ก.ค. 2551	18	6205	5

นอกจากนั้นยังมีตำนานบันทึกเกี่ยวกับเมืองยวมในฐานะของเมืองหน้าด่านของอาณาจักรล้านนาว่า ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดเจ้าจุลลาลงโลก รัชกาลที่ 1 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ได้ทรงแต่งตั้งพระเจ้ากาวิละขึ้นเป็นพระยาวิชิตปราการ พระองค์ได้ทรงเสด็จไปเจริญสัมพันธไมตรีกับเมืองยวมเลยไปจนถึงเมืองยางแดง (กะเหรี่ยง) ซึ่งตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำคง (สาละวิน) โดยให้พระยาสามล้าน นำเครื่องราชบรรณาการไปมอบให้กับยางก้างหัวตาด นายด่านของชาวกะเหรี่ยงแดงซึ่งมีกำลังพลหลายร้อยคน เพื่อที่จะไปช่วยรบกับทัพพม่า ครั้นเมืองพม่ายกทัพจะเข้ามาตีเมืองเชียงใหม่ พระเจ้ากาวิละร่วมกับยางก้างหัวตาดนำทัพกะเหรี่ยงออกสู้รบกับพม่าจนแตกกระเจิง

กระทั่งปี พ.ศ.2352 พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2 จึงได้ทรงแต่งตั้งพระยาวิชิตปราการขึ้นเป็นพระเจ้าเมืองเชียงใหม่ พระองค์ได้ทรงมีรับสั่งให้เจ้าอุปราชธรรมลังกาไปตรวจเยี่ยมเมืองยวมและเลยไปจนถึงริมฝั่งแม่น้ำคง ทรงเห็นว่าเมืองยางแดงนั้นไม่ได้ขึ้นต่อกับพม่าจึงได้ทำการผูกไมตรีเพื่อให้คอยสอดส่องดูแลทัพของพม่าที่จะเข้ามาตีเมืองเชียงใหม่ โดยได้ทำพิธีตั้งน้ำพิพัฒน์สัตยาขึ้นที่บริเวณริมฝั่งแม่น้ำคง แล้วฆ่าควายนำเลือดมาผสมกับเหล้าเป็นน้ำ

พิพัฒน์สัตยา ฆ่าควายออกเป็น 2 ซีกแล้วให้สัตยาบรรณต่อกันว่า "ตราบไต่ที่น้ำคงบ่แห้ง เขาควายบ่ชื้อ ถ้าช้างเผือกบ่ยุบ เมืองเชียงใหม่กับเมืองยางแดงยังเป็นไมตรีกันตราบนั่น"

เมืองยวมแม้จะมีฐานะเป็นแค่เมืองหน้าด่านของอาณาจักรล้านนา แต่ก็มีความสำคัญต่อประวัติศาสตร์ของล้านนา นอกจากนี้

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	11 ก.ค. 2551	18	6205	5

นั้นยังมีชาวเมืองยวมที่มีบทบาทในล้านนา
อาทิหมื่นด้ามพร้าคด ซึ่งเป็นนายช่างเอกของ
พระเจ้าติโลกราช รวมถึงนายเทพสิงห์ วีรบุรุษ
แห่งเมืองยวมผู้สร้างวีรกรรมอันหาญกล้า นำ
กำลังทหารเข้าตีพม่าซึ่งครองเมืองเชียงใหม่
ได้สำเร็จ และนายดำผู้พิชิตเสียร้ายด้วยความ
กล้า เป็นผู้ที่มีฝีมือในการต่อสู้จนได้รับการ
แต่งตั้งให้เป็น "เจ้าโกหล่าน" ไปครองเมืองนาย
ในอดีตเมืองยวม เคยเป็นถิ่นอาศัยของ
ชนชาวลัวะและยาง (กะเหรี่ยง) ในปี พ.ศ.2467
ทางราชการได้เปลี่ยนชื่อของเมืองจากเมือง
ยวมมาเป็นเมืองแม่สะเรียง ตามลำชื่อของ
ลำน้ำแม่สะเรียงซึ่งไหลผ่านเมือง สาเหตุหนึ่ง
เนื่องจากชื่อของเมืองยวมไปคล้องกับชื่อเมือง
"ขุนยวม" ซึ่งเป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดเดียวกัน
ปัจจุบันแม่สะเรียงยังเป็นเมืองเล็กๆ
ที่กำลังได้รับการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว
ที่สำคัญ ด้วยมีธรรมชาติ ขุนเขา ป่าไม้อัน
พิสุทธิ์สมบูรณ์ นอกจากนั้นยังมีวัฒนธรรม
ของชนเผ่าและประเพณีของท้องถิ่นที่เป็น
เอกลักษณ์ สำหรับนักท่องเที่ยวที่อยากจะ
หลีกเลี่ยงความวุ่นวายของสังคมเมืองลองแวะ
เข้าไปสัมผัสเมืองแม่สะเรียง ที่แวดล้อมด้วยป่า
เขาเขียวขจีและย้อนรำลึกถึงอดีตของเมืองหน้า
ด่านแห่งอาณาจักรล้านนาก็จะดีไม่น้อย

จักรพงษ์ คำบุญเรือง

jakpong@chiangmainews.co.th